

ЧУПРИНА Ян,
*здобувач вищої освіти
спеціальності «Економіка»
Донецького державного університету
внутрішніх справ*
Науковий керівник:
КАДАЛА Віталій,
*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри господарсько-
правових дисциплін та економічної
безпеки факультету № 4
Донецького державного університету
внутрішніх справ*

ПРАВОВІ ПОТАТКИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГЛАМЕНТУВАННЯ ЗАВДАНЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

В умовах сьогодення, коли економічні цикли розвитку України знаходяться під впливом негативних факторів, які проявилися в умовах воєнного стану, гостро постає питання не лише економічної безпеки, а перш за все, дієвості її складових. На законодавчому рівні деталізовано види економічної безпеки у декількох правових актах, проте найбільш розгорнуто законодавець надав у Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року [1]. Доведено, забезпечення економічної безпеки України вимагає, перш за все, зміцнення державної влади, підвищення довіри, а також раціоналізації механізмів вироблення рішень і формування економічної політики.

Як правило, економічна безпека досягається здійсненням єдиної державної політики, узгодженої, збалансованої, скоординованої системою заходів, адекватних внутрішнім та зовнішнім загрозам. Таке твердження актуалізується в умовах воєнного стану, котрий характеризують такі загрози як порушення правил формування податкової, бюджетної, валютної, підприємницької, банківської та інших видів безпеки економічного сектору. Лише з позиції представників підприємницького сектору варто зазначити руйнування виробничої інфраструктури, втрату бізнес зв'язків з постачальниками та партнерами, руйнування логістичних систем, збільшення потреби в релокації

бізнесу. Стабілізувати економічну ситуацію в Україні, створити ефективні механізми соціального захисту населення – обґрунтований імпульс до радикальних змін і протидії до депресивних тенденцій можливо за умови розробки дієвої системи захисту економічного сектору з позиції кожного виду складових економічної безпеки.

Чисельні наукові розробки, публікацій у фахових виданнях, широкий спектр монографічних досліджень вказує на те, що питання економічної безпеки країни не втрачає сучасності та актуальності. Доволі змістовно дана проблема розглянута у працях таких науковців як Н.В. Блага, С.В. Васильчак, Н.В. Галайко, З.Б. Живко [2], О. Халіна, А. Штангрет, Л. Сухомлин, О. Мельников [3], В.І. Грушка[4], О.О. Резнікова [5] та інші. Проте видова характеристика складників економічної безпеки країни розкрита обмежено, що і вказало на доцільність обраного дослідження. Нагадаємо, законодавець розд.1. п.1. Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року [1] визначає шляхи досягнення цілей і реалізації пріоритетів національних інтересів у сфері забезпечення економічної безпеки, а саме наголосив на тому, що «...національним інтересам України відповідає сталий розвиток національної економіки, інтеграція України в європейський економічний простір, розвиток рівноправного взаємовигідного економічного співробітництва з іншими державами».

При цьому у розд.2. «Оцінка стану економічної безпеки: виклики та загрози» до основних видів економічної безпеки країни включив: фінансову, виробничу, зовнішньоекономічну, інвестиційно-інноваційну та макроекономічну. Ми вважаємо, цінність адаптації правових положень Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року [1] полягає в тому, що законодавець конкретизував завдання для кожного виду економічної стратегії. Так, у розд. 3. п. 21.1. законодавець виклав ключові завдання у сфері фінансової безпеки, а саме: розбудова ефективної моделі боротьби зі злочинами в економічній сфері шляхом забезпечення діяльності Бюро економічної безпеки України; поступове скорочення дефіциту державного бюджету та зміцнення

взаємодії з міжнародними фінансовими організаціями; стимулювання банківського сектору спрямовувати кредитні кошти, насамперед, на розвиток реального сектору економіки, малого та середнього підприємництва; збереження інституційної незалежності Національного банку України та інші. Разом з тим, у п. 21.2. [1] розкриваючи завдання у сфері виробничої безпеки наголосив на тому, що «...пріоритетний розвиток промисловості на основі розширення внутрішнього і зовнішніх ринків збуту промислової продукції, виробленої в Україні, підвищення її конкурентоспроможності; відновлення потенціалу високотехнологічних видів економічної діяльності у промисловості (виробництво повітряних і космічних літальних апаратів, супутнього устаткування) та послідовне його нарощування та інші».

Доречним є окреслення законодавцем у розд.3. п.21.3. Стратегії [1] ключових завдань у сфері зовнішньоекономічної безпеки: проведення економічних реформ, сприяння економічному співробітництву з державами – членами НАТО для набуття членства в Організації Північноатлантичного договору шляхом продовження реалізації ключових демократичних та інституційних перетворень; здійснення заходів щодо протидії спробам реалізації на міжнародних ринках товарів та послуг з тимчасово окупованих територій України; вдосконалення санкційної політики для збільшення ефективності впливу на об'єкт застосування санкцій і мінімізації шкоди для своїх національних інтересів; забезпечення моніторингу ефективності реалізації застосованих спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)тощо.

Заслужують на увагу ключове завдання, яке висунув законодавець розд. 3. п. 21.4. Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року [1] у сфері інвестиційно-інноваційної безпеки «...розвиток інституційної системи супроводження інвесторів, у тому числі інформаційно - консультаційного забезпечення інвестування, здійснення її належного ресурсного забезпечення; впровадження системи оцінки впливу іноземних інвестицій на національну

безпеку, запобігання концентрації іноземного капіталу у сферах, що мають стратегічне значення для національної безпеки України».

Особливої уваги заслуговують завдання макроекономічної безпеки, котрі законодавець висунув у розд. 3 п.21.5. Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року [1], а саме:

по-перше, здійснення структурних змін в економіці та промисловості шляхом стимулювання розвитку циркулярної економіки та діджиталізації; створення нових робочих місць з максимальним рівнем інтелектуальної залученості;

по-друге, продовження політики інфляційного таргетування з урахуванням потреби забезпечення економічного розвитку країни;

по-третє, підвищення ефективності співпраці між Національним банком України та Кабінетом Міністрів України щодо забезпечення макроекономічної стабільності та економічного розвитку;

по - четверте, забезпечення збереження плаваючого режиму курсу національної валюти творення умов для підвищення стандартів гідної праці як основи для легалізації трудових відносин та заробітної плати шляхом подолання суперечності між високим рівнем розвитку людського капіталу й недостатнім рівнем розвитку соціального капіталу (недовіра, домінанта матеріальних цінностей);

по-п'яте, забезпечення охоплення населення медичними послугами в необхідному обсязі, зокрема, домогосподарств, загальний дохід яких нижче прожиткового мінімуму на одну особу, підвищення загальної доступності медичних послуг і продуктів; проведення заходів, спрямованих на повернення і реінтеграцію трудових мігрантів.

Узагальнюючи вищевикладене можна зробити висновок, що реалізація окреслених завдань різних видів економічної безпеки України можлива за умови узгодження дій відповідальних осіб як на макроекономічному, так і мікроекономічному рівні. При цьому, стає зрозумілим, що без дотримання критичних меж і цільових орієнтирів за індикаторами основних складових

економічної безпеки, проведення постійного моніторингу економічної стійкості шляхом відслідковування рівня критичних меж цих індикаторів, а також недопущення прийняття рішень, які призводитимуть до виходу індикаторів економічної безпеки за критичні межі отримати результативність впроваджених завдань практично неможливо в умовах сьогодення розвитку економічного сектору країни.

Список використаних джерел

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію економічної безпеки України на період до 2025 року»: Указ Президента України від 11 серпня 2021 року. URL. : <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613> (дата звернення: 14.04.23).
2. Актуальні проблеми забезпечення економічної безпеки в Україні: колективна монографія / [Н.В. Блага, С.В. Васильчак, Н.В. Галайко, З.Б. Живко та [ін.]; за ред. Я.Я. Пушака та Я.С. Піцура. Львів: Ліга-Прес, 2017. 368 с.
3. Теоретично-методичні засади формування організаційного забезпечення управління економічною безпекою машинобудівного підприємства: монографія / [О. Халіна, А. Штангрет, Л. Сухомлин, О. Мельников]. Львів : Укр. акад. друкарства, 2016. 220 с.
4. Економіка невизначеності: практичний погляд на проблему: монографія / за ред. В. І. Грушка. К. : Університет економіки та права «КРОК», 2021. 503 с.
5. Резнікова О.О. Національна стійкість в умовах мінливого безпекового середовища: монографія. К. : НІСД, 2022. 532 с.